

Föreskrift
gällande

HJÄLPBEREDSKAP
och
OLYCKSHANTERING

Utgåva 2

Gäller fr.o.m. den

2016-05-01

WFJF Ta13

WADSTENA FOGELSTA JÄRNVÄGS FÖRESKRIFTER

WFJF Ta13

2016-05-01 Utgåva 2

A5

Sida 2/17

Denna utgåva WFJF Ta13 ersätter tidigare utgåva kallad WFJF 013.

Förteckning över ändringstryck.

Ändringstrycket skall antecknas här nedan sedan särtrycket kompletterats.

Nr	Gäller fr o m den	Infört den	Infört av
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

	Befattn.	Signatur	Datum
Handläggare	Tc	<i>CJF</i>	2016-02-23
Godkänd av WFJ säkerhetsansvarig	Tc	<i>CJF</i>	2016-04-03
Fastställd av WFJ styrelse			2016-05-01

Föreskriften ligger till grund för WFJ:s säkerhetstillstånd givet av transportstyrelsen.

Eventuella upptäckta felaktigheter eller brister i dokumentet skall snarast anmälas till cta och trafiksäkerhetsansvarig, tsa.

Tilldelas

expeditionsexemplar

Transportstyrelsen
Tågexp
Avd

personliga exemplar

All personal

Innehållsförteckning

	Sida.
1. Allmänt om hjälpberedskapen.....	4.
2. Definitioner och begreppsförklaringar.....	4.
3. Säker arbetsplats.	5.
1. Trafikstopp.....	5.
2. Hävning av trafikstopp.....	5.
3. Hinderanmälan.	5.
4. Tågpersonalens åtgärder vid olycka.....	6
5. Larmanmälan vid olycka, SOS-alarm 112.....	6
6. Åtgärder efter mottaget larm.....	6.
1. Anmälan till Transportstyrelsen.....	6.
2. Blockerad vägkorsning.....	7.
7. Vistelse på lyckplats.....	7.
8. WFJ:s representant på olycksplatsen.....	7.
9. Olycksutredare.....	8.
10. Information och massmediakontakter.....	8.
11. Stöd till personal.....	8.
12. Rövning.....	9.
1. Allmänt.....	9.
2. Rövningssmedgivande.....	9.
3. Skadade fordon.....	9.
13. Avsyning av bana.....	9.
14. Tillbud.....	9.
1. Händelserapport.....	9.
2. Utredare.....	10.
15. Utredning.....	10.
1. Rapportering till verksamhetsledningen.....	10.
2. Utredare. Slutrapport.....	10.
16. Register över händelser.....	10.
17. Årlig rapport till transportstyrelsen.....	10.

Bilaga 1. Uppgifter som skall meddelas Transportstyrelsen vid anmälan om olycka.

Bilaga 2. Utredning av olyckor och tillbud.

Bilaga 3. Transportstyrelsens blankett B, Anmälan om olycka.

Bilaga 4. Förebyggande åtgärder olycka.

§ 1. Allmänt om hjälpberedskapen.

Denna föreskrift innehåller regler om hantering av tillbud och olyckor vid Wadstena Fogelsta Järnväg. Den så kallade ”Hjälpberedskapen”.

När en olycka har inträffat är det viktigt att allt arbete sker på ett välordnat sätt. Till hjälp för detta finns denna föreskrift.

I Transportstyrelsens föreskrift TSFS 2015:33, *Transportstyrelsens föreskrift om nationellt trafiksäkerhetstillstånd*, 8 § punkt 6 och 7, sägs att det skall finnas förfaranden som säkerställer att olyckor, tillbud och andra avvikelser identifieras, rapporteras, dokumenteras, utreds och analyseras samt att förebyggande åtgärder vidtas och att det skall finnas förfaranden för nödsituationer vilka samordnats med berörda myndigheter vilket skall anges i beredskapsplaner.

Föreskriften regleras även av TSFS 2011:86, *Transportstyrelsens föreskrifter om olycks- och säkerhetsrapportering för järnväg*.

§ 2. Definitioner och begreppsförklaringar.

För att göra rapportering med mera enhetlig skall nedanstående benämningar användas.

Transportstyrelsen anger följande typer av händelser:

(För närmare kommentarer se TSFS 2011:86).

- 1. Olycka** Oönskad och icke uppsåtlig plötslig händelse, eller följd av händelser, som får skadliga följder.
- 2. Person-olycka** Olycka där en person avlider (inklusive självmord), eller skadas men som inte utgörs av brand, kollision, plankorsningsolycka, påkörning, urspårning eller utsläpp.
- 3. Kollision** Olycka som utgörs av sammanstötning mellan järnvägsfordon.
- 4. Påkörning** Olycka som utgörs av sammanstötning mellan järnvägsfordon och annat föremål, men som inte är en plankorsningsolycka.
- 5. Urspårning** Olycka som utgörs av att minst ett hjul på ett järnvägsfordon lämnar rälen.

6. **Plankorsningsolycka** Olycka som utgörs av sammanstötning mellan järnvägsfordon och vägfordon eller annan vägtrafikant på en anordnad plankorsning.
7. **Brand** Olycka som utgörs av brand eller rökutveckling i järnvägsfordon, infrastruktur eller annan egendom till följd av järnvägstrafik.
8. **Tillbud** Händelse som under något andra betingelser kunde ha lett till en olycka.
9. **Utsläpp** Olycka som utgörs av att farligt gods eller annat farligt ämne släpps ut.

Begreppet ”**järnvägsinfrastruktur**” definieras i Järnvägslagen såsom:

”För järnvägstrafik avsedda spår-, signal- och säkerhetsanläggningar, trafikledningsanläggningar, anordningar för elförsörjning av trafiken samt övriga fasta anordningar som behövs för anläggningarnas bestånd, drift eller brukande”

§ 3. **Säker arbetsplats.**

1. **Trafikstopp.**

Efter en olycka är det viktigt att fortast möjligt anordna en säker arbetsplats för räddningpersonal. Därför gäller **totalstopp för alla fordonsrörelser på den aktuella stationsträckan** vid olycka på linjen eller obebakad station.

Vid olycka på **bevakad station** gäller **totalstopp för alla fordonsrörelser på stationen.**

2. **Hävning av trafikstopp.**

När olyckans omfattning är klarlagd och efter räddningsledares godkännande, får tl häva förbudet mot fordonsrörelser på de spår som ej berörs av olyckan. Dock skall stor försiktighet iakttas vid fordonsrörelse.

3. **Hinderanmälan (WFJF Ta10 Sào 60 §).**

Vid incident som kräver att spåret stängs av skall hinderanmälan göras. Berörd tkl utför hinderanmälan. Vid **olyckan på bevakad station** skall tkl även se till att olycksplatsen avgränsas genom stoppsignalering. Vid **olycka på linjen** skall stoppsignalering ske på båda sidor om

olycksplatsen, ca 250 m från denna. Under tid då endast tl tjänstgör (tåg går enligt WFJF Ta10, Säo § 91) ser tbfh respektive tsm till att spåret/bansträckan stängs av med hindertavlor.

§ 4. Tågpersonalens åtgärder vid olycka.

Lokförare, tbfh eller tsm är ansvariga för att anmälningar och övriga åtgärder enligt denna föreskrift blir utförda om inte hinder härför finns. Övrig tillgänglig personal skall i görligaste mån hjälpa till.

Före det att räddningstjänsten hunnit komma till olycksplatsen är det särskilt viktigt att nödvändiga och livräddande insatser görs och att olycksplatsen säkras samt att resenärerna tas om hand.

Det är även viktigt att se till att ingen lämnar olycksplatsen före det att räddningstjänsten anlänt.

§ 5. Larmanmälan vid olycka. SOS-alarm tfn 112.

Tågpersonalen larmar först räddningstjänsten på telefon **112** om så bedöms erforderligt. Omedelbart därefter anmäls olyckan till lättast anträffbara tkl eller till tl direkt. Under bandisp, anmäls olyckan till trafiksäkerhetsansvarig, i andra hand till trafikchefen, telefonnummer finns i tdtboken.

§ 6. Åtgärder efter mottaget larm.

Den tkl, tl eller trafikchefen som tar emot anmälan om olycka agerar enligt denna föreskrift och enligt WFJF Ta10 Säo 60, 83 – 85 §§. Den som tar emot anmälan skall påminna om åtgärderna enligt 3 §, **Säker arbetsplats** i denna föreskrift.

1. Anmälan till Transportstyrelsen.

Olyckor, tillbud och andra avvikelser som är anmälningspliktiga enligt TSFS 2011:86 skall omedelbart anmälas till Transportstyrelsens telefonberedskap enligt nedan.

i första hand:	0771 - 51 09 20
i andra hand:	0746 - 46 31 85

Telefonnummer finns även i tdt del A.

Vid samtal skall uppgifter lämnas om händelsen enligt **bilaga 1**.

Ansvarig för att anmälan omedelbart görs till Transportstyrelsen är i första hand tjänstgörande tl i andra hand tc.

Med hänsyn till utredning av olycka får fordon inte flyttas från olycksplatsen innan rönjningsmedgivande erhållits, se § 12 nedan. Undantag får göras för livräddning, brandsläckning eller för att stoppa miljöfarligt utsläpp.

2. Blockerad vägkorsning.

Är vägkorsning blockerad, får inte fordon flyttas från korsningen för att släppa fram trafik förrän den som utreder olyckan och räddningsledningen lämnat sitt medgivande. Om polis tillkallats, låt fordon stå kvar tills polisen dokumenterat olyckan.

§ 7. Vistelse på olycksplats.

För att räddningsarbetet skall kunna bedrivas effektivt skall det tillses att onödigt folk inte vistas på olycksplatsen. Endast personal vars tjänstgöring kräver närvaro äger tillträde. Övriga personer skall hållas utanför spårområdet och eventuella avspärrningar. All järnvägens personal på olycksplatsen är skyldig att följa anvisningarna från räddningstjänsten.

§ 8. WFJ:s representant på olycksplatsen.

Om olycka inträffar skall en representant för Wadstena Fogelsta Järnväg utses så fort olyckan kommer till kännedom. Möjliga representanter finns angivna i blanketten "Checklista vid olycka". Ur checklistan söks tillgänglig representant som sedan med kort varsel skall infinna sig på olycksplatsen. Representanten är kontaktperson gentemot tl och direkt underställd räddningsledare. Det är även till denna person som räddningsledaren anmäler att insatsen är avslutad. Representanten kan även vara olycksutredaren behjälplig med faktainsamling och dokumentation. WFJ:s representant kallas ibland även för olycksplatsansvarig (WFJ:s).

§ 9. Olycksutredare.

Trafiksäkerhetsansvarig ansvarar för att olycksutredare inom WFJ eller extern utses eller i de fall Statens Haverikommission eller annan myndighet utreder olyckan, att dessa får den hjälp de behöver samt tillgång till begärd information, föreskrifter m m.

§ 10. Information och massmediakontakter.

Information till resenärer, övrig personal och allmänhet är viktig. Det gäller både vid tillbud eller olycka som vid andra onormala händelser.

Uttalande i skuld- eller orsaksfrågor skall undvikas innan utredning skett. Även diskussion med part som varit inblandad skall undvikas innan utredning skett.

Massmedias representanter som befinner sig på olycksplatsen och som frågar efter information om olyckan eller tillbudet skall i första hand hänvisas till WFJ:s representant som finns på olycksplatsen, i andra hand till tl.

§ 11. Stöd till personal.

Den som mottar larmet, svarar för att personal som direkt berörs av en olycka blir omhändertagna. Den som handhar omhändertagandet skall se till att de drabbade får en kontaktperson som de kan prata igenom händelsen med.

Personal som är direkt inblandad i en olycka skall omedelbart tas ur säkerhetstjänst om något av nedanstående inträffat:

- Om olyckan inneburit att människor avlidit eller skadats svårt, eller stora materiella skador uppstått.
- Om personen är eller misstänks vara chockad.
- Om personen själv önskar bli avlöst.

Det är trafikchefen eller tl (tsm vid bandisp) som fattar beslut om att ta någon ur tjänst enligt denna bestämmelse. Att någon tas ur tjänst av denna anledning innebär inte något ställningstagande i ansvars- eller skuldfråga, utan är enbart betingat av omsorg om den inblandades fysiska eller psykiska hälsa, och dennas eventuella påverkan på det fortsatta arbetet. Ingen får beordras att fortsätta tjänsgöringen mot sin egen vilja.

§ 12. Röjning.

1. Allmänt.

WFJ:s personal skall vid räddningsinsatser medverka till att bevaka olycksplatsen och där vidta åtgärder så att spår eller fynd från olyckan inte försvinner eller förstörs. Detta innebär att fordon inte får flyttas och att inget i järnvägsinfrastrukturen får ändras förrän den som utreder olyckan lämnat sitt medgivande. Undantag får göras för livräddning, brandsläckning eller för att stoppa miljöfarligt utsläpp.

2. Röjningsmedgivande.

WFJ:s representant på olycksplatsen begär röjningsmedgivande från den som utreder olyckan efter det att räddningsledningen tillåter röjning. När medgivande om röjning erhålles, meddelas WFJ:s röjningspersonal som därefter får påbörja röjningsarbetet.

Lämnat röjningsmedgivande skall dokumenteras.

3. Skadade fordon.

Skadade fordon får inte transporteras på banan förrän säkerhetskontroll och eventuella reparationer av fordonen är gjorda så att dessa bedöms kunna bogseras bort från olycksplatsen. Bogsering skall ske under uppsikt. Cma ansvarar för att skadade fordon kontrolleras.

§ 13. Avsyning av bana.

Innan fordonsrörelser åter får ske där en händelse orsakat skador på banan skall spåröverbyggnad och övrigt i infrastrukturen som skadats eller kan ha skadats och som är väsentligt för trafiksäkerheten, besiktigas och åtgärdas. Finns misstanke om att skador kan ha uppstått på en längre sträcka utmed banan skall hela banan avsynas.

§ 14. Tillbud.

1. Händelserapport.

Inträffar ett tillbud, det vill säga en händelse som i värsta fall kunde ha resulterat i en olycka med skadlig följd, skall tl och tc alltid snarast underrättas och händelserapport skrivas av den personal som varit med om tillbudet.

2. Utredare.

Tl eller tc kontaktar först Transportstyrelsen och rapporterar tillbudet, därefter utses en utredare som skall dokumentera vad som inträffat och snarast möjligt föreslå eventuella åtgärder för att undvika att händelsen upprepas.

§ 15. Utredning.

1. Rapportering till verksamhetsledningen.

Alla olyckor eller tillbud till olyckor i järnvägstrafik skall rapporteras till trafikchefen och trafiksäkerhetsansvarig. Syftet är att samla erfarenheter och förebygga att liknande händelser upprepas.

2. Utredare. Slutrapport.

Trafiksäkerhetsansvarig (tsa) ansvarar för att en intern utredning om olycka eller tillbud görs snarast möjligt efter inträffad händelse. Tsa eller den som tsa utser skall presentera en utredningsrapport för WFJ Trafikförvaltning. Utredningsrapporten bör vara klar senast tre månader efter inträffad händelse men vid större olyckor kan längre tid behövas.

Inget hindrar att utredningen görs av erfaren utredare hämtad utanför föreningen. Utredningsrapporten skall arkiveras i minst 10 år

§ 16. Register över händelser.

Alla inrapporterade olyckor, tillbud och inkomna händelserapporter skall registreras per kalenderår. Trafiksäkerhetsansvarig ansvarar för att detta utförs.

§ 17. Årlig rapport till Transportstyrelsen.

Sammanställd rapport innehållande uppgifter om föregående kalenderårs olyckor och tillbud, samt om dess orsaker, skall senast den 30 april varje år sändas till Transportstyrelsen. I rapporten skall varje olycka redovisas enligt bilaga 3, Transportstyrelsens blankett B om anmälan av olycka. Rapporten skall även delges föreningsstyrelsen.

2016-05-01	Uppgifter som skall meddelas Transportstyrelsen vid anmälan om olycka.	Sida 1 av 1
------------	---	-------------

Bilaga 1.

Bilagan ingår i WFJF Ta13.

Uppgifter som skall meddelas Transportstyrelsen vid anmälan om olycka.

Åtgärderna nedan skall noteras i eget dokument punkt för punkt.

1. Tid och plats för händelsen.
2. Vad som har hänt och om känt, orsaken till händelsen.
3. Vidtagna åtgärder med anledning av händelsen.
4. Om händelsen inträffat vid persontrafik, godstrafik, banunderhåll eller provkörning.
5. Om händelsen inträffat vid tågfärd, växling, spärrfärd eller annan trafikverksamhet.
6. I förekommande fall tågets eller spärrfärdens beteckning.
7. Om olyckan är en brand, kollision, personolycka, plankorsnings-olycka, påkörning, urspårning, utsläpp eller annan olycka.
8. Antal passagerare, anställda (föreningsmedlemmar), vägtrafikanter på plankorsning, obehöriga personer inom järnvägsområdet och övriga personer som avlidit eller blivit skadade.
9. Uppskattade kostnader för skador på järnvägsfordon, järnvägsinfrastruktur och miljön samt kostnad för skador på egendom som inte har transporterats med järnvägen.
10. I förekommande fall följdolycka.
11. Om farligt gods transporterats i samband med händelsen.
12. Kontaktperson vid WFJ.

Begär Transportstyrelsen ytterligare uppgifter om händelsen skall dessa lämnas.

Bilaga 2.

Bilagan ingår i WFJF Ta13.

UTREDNING AV OLYCKOR OCH TILLBUD.

1. Allmänt.

Alla olyckor eller tillbud i järnvägstrafiken ska utredas för att samla erfarenheter och förebygga att liknande händelser inträffar igen.

2. Utredningsrapport.

Snarast möjligt efter inträffad olycka skall trafiksäkerhetsansvarig (tsa) eller den som tsa utser, presentera en utredningsrapport för WFJ Trafikförvaltning.

Rapporten skall minst innehålla följande rubriker:

Fakta:

Yttre förhållanden:

Plats för händelsen samt väder- och siktförhållanden.

Händelsen:

Händelsebeskrivning, olycksplatsen och räddningsarbetet samt utredningens genomförande.

Händelsemiljö:

Berörd personal.

Inblandade fordon.

Bana.

Vittnen.

Pågående arbeten i eller i närheten av spåret.

Kommunikationsmedel (t ex telefon).

Egen larm- och räddningsorganisation.

Insatser från samhällets räddningstjänst.

2016-05-01

Bilaga 2. Utredning av olyckor och tillbud.

Sida 2 av 3

Skador:

Resande och tredje man.
Personal.
Last, gods, resgods, annan egendom.
Fordon.
Spåranläggning.
Omgivning och miljö.

Undersökningar:**Vittnen:**

Personal och utomstående vittnen.

System för styrning av verksamheten:

Arbetsorganisation och ordervägar.
Kompetenskrav på personal.
Rutiner för intern kontroll och uppföljning.
Rutiner för styrning av entreprenörer.

Regler och föreskrifter:

Lagar, förordningar, myndighetsföreskrifter och egna säkerhetsdokument.

Tillstånd och funktion hos tekniska system:

Signaltekniska och spårtekniska anläggningar.
Kommunikationsutrustning.
Fordon.

Dokumentation av det operativa systemet:

Trafikledningsåtgärder.
Personalens anteckningar.
Säkerhetssamtal.
Meddelade order.

Samspel människa-teknik-organisation:

Arbetstider i anslutning till händelsen.
Medicinska och personliga förhållanden.
Gränssnitt människa maskin.
Fysisk och eller psykisk påverkan.

Tidigare händelser av liknande art.**Olycksplatsen:**

Fotografier, översiktsskisser samt andra iakttagelser.

Kostnader:**Kostnader för skador på:**

- resande och tredje man,
- personal,
- last, gods, resgods och annan egendom,
- fordon,
- spåranläggningen,
- omgivning/miljö,
- stillestånds- och omledningskostnader,
- sammanlagda kostnader.

Analys och slutsatser

Kartläggning av händelseförloppet,
analys och diskussion,
slutsatser,
direkta orsaker,
bakomliggande faktorer,
brister i styrningen,
övriga iakttagelser.

Utförda åtgärder

Genomförda åtgärder samt beslutade eller planerade åtgärder som ännu inte har utförts.

Förslag till åtgärder

Förslag till ytterligare åtgärder.

2016-05-01	Bilaga 3. Transportstyrelsens blankett B. Anmälan om olycka.	Sida 1 av 3
------------	---	-------------

Bilaga 3.

Transportstyrelsens blankett B. Anmälan om olycka.

Se bifogad blankett enligt Transportstyrelsens utformande.

Blanketten är utformad i Excel-format och är på två sidor.

Blanketten går även att finna på Transportstyrelsens hemsida www.transportstyrelsen.se under Järnväg.

Bilaga 4.

(Bilaga till WFJF Ta13)

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER OLYCKA.

Krav.

Det är ett starkt krav att all aktiv personal bör ha genomgått nedanstående utbildningar vilket särskilt gäller de med ombordtjänst på resandetåg.

Införande

Eftersom detta är en ny satsning som införs i och med 2016, kan det vara svårt att samtidigt utbilda all personal i första hjälpen, HLR (Hjärt lungräddning) och brand, varför införandet är tänkt att ske under en tre årsperiod. Till dess att all personal är utbildad bör man tillse att det åtminstone finns **minst en kunnig av personalen på resandetåg/arbetståg** eller vid A-arbeten eller liknande. All nytillkommen personal skall ombes genomgå ovanstående utbildningar. När en person genomgått utbildningarna skall detta registreras i personalförteckningen.

Syfte.

Eftersom snabba åtgärder kan krävas vid en olycka eller liknande vid järnvägen och då WFJ personalen är de som finns på plats samt att man får räkna med att en viss tidsåtgång efter larm innan räddningstjänst eller ambulans infinner sig på olycksplatsen, är det av stor vikt att all personal i säkerhetstjänst är utbildad i **första hjälpen, HLR (hjärt-lung-räddning) och brand.**

Avsikten med att all personal i säkerhetstjänst ska utbildas i första hjälpen, HLR och brand är att livräddande åtgärder skall kunna göras så effektivt som möjligt och att det alltid finns minst en kunnig av personalen på resandetåg/arbetståg eller vid A-arbeten eller liknande.

2016-05-01

Bilaga 4. Förebyggande åtgärder olycka.

Sida 2 av 2

Brandutbildning.

Brandutbildningen uppdelas så, att vart annat år genomförs enbart teoretisk utbildning och däremellan utbildning med praktisk träning i bland annat släckning samt utrymning av resandefordon.

Simulerad olycka.

Vart tredje år ges ett utbildningstillfälle med en mer omfattande övning. Vid denna övning används fordon och plats utefter banan/stationsområde där olycka kan fingeras. Scenariot skall utgöras av en tänkbar händelse. En särskild grupp tillsätts för att planera övningen. Övningen bör läggas på plats där risken att störa andra funktioner i samhället är liten.

Inlånad personal.

Om någon säkerhetstjänst utförs av inlånad personal från t ex annan järnväg men som inte har genomgått utbildning i brand, första hjälpen och HLR hindrar inget att den inlånade personalen får tjänstgöra om det vid samma tjänstgöringstillfälle finns någon med utbildning enligt ovan som kan agera om så behövs.

Förstahjälpen väska.

Ombord på fordon och trafikvagnar skall finnas en fylld förstahjälpen-väska som innehåller förband för allt från skrubbsår till stora blödningar, vrickningar/stukningar och brännskador, samt ögonskölj.

Anhöriglista.

I händelse av att någon i personalen råkar så pass illa ut att han/hon inte själv kan kontakta anhörig, finnas en **anhöriglista** med namn på närmast anhöriga att kontakta. Lista innehåller namn och personnummer på järnvägenspersonal och namn samt telefonnummer (mobil/fast tfn) till anhörig. Lista förvaras inlåst på tågexpeditionen i Vadstena.